

νά μᾶς ὀδηγήσει στὸν ἐθνικὸ παράδεισο.

Ἀντὶ λοιπὸν νὰ μὲ φωτίσουνε, μὲ σκοτίσανε περισσότερο οἱ δυὸ σοφοὶ ἀρθρογράφοι τοῦ «Νουμά», καὶ στὸ τέλος μ' ἀφίονε στὸ σκοτάδι νὰ βρῶ, ψάχνοντας, μοναχὸς μου τὸ δρόμο, βγάζοντας τὸ φῶς ἀπὸ μέσα μου. Μ' ἄλλα λόγια, μὲ κατιντήσανε σῶμα αὐτόφωτο —καὶ σπολλάτη τους. Καὶ νά, ποῦ μ' ὀδήγησε τὸ ἄσφο φῶς μου—σ' ἕναν ἀπλοϊκὸ, παιδιάστιχο, ἃ θέτε, συλλογισμό : Εἶχε συμφέρο ὁ Βενιζέλος νὰ μεγαλώσει περισσότερο καὶ νὰ ξαναδοξάσει τὴν Ἑλλάδα ; Βέβαια, εἶχε καὶ παραίτη, γιατί τὸ μέγιστον τῆς Ἑλλάδας θάτανε καὶ μέγιστον τῆς φήμης του καὶ ἡ δόξα τῆς καὶ δικῆς του δόξας. Αἰὲ ὁ Βασιλιάς ; Αἶ, μὰ νι αὐτὸς κάτιο μεγαλύτερο συμφέρο θάχε μὲ ἕνα τέτιο μέγιστον. ἀφοῦ θὰ στεριονότανε περισσότερο ἢ δυναστεία του—καὶ τὰ λοιπὰ ἐπακόλουθα. Ἀφοῦ λοιπὸν κ' οἱ δυὸ τους εἶχανε τὸ ἴδιο συμφέρο, πῶς διαφωνήσανε καὶ πῶς βορσθήσανε νάχουνε τόσο ἀντίθετες γνώμες γιὰ τὸ δρόμο ποῦ θὰ τραβούσανε ;

Αἶ, ἐδῶ χρειάζεται τὸ κοῦο αἷμα, ποῦ ἔτυχε νὰ μὴν τῶναι οὔτε ὁ Τριανός οὔτε ὁ ἀδερφός μου ὁ Γιάννης, τὴν ὥρα ποὺ συντάζανε τὰ ἄρθρα τους. Ἔτυχε νὰ καθήσουν κ' οἱ δυὸ τους στὸ τραπέζι τους, θυμισμένοι καὶ νὰρπάξουν ἀναμένα τὴν πέννα στὸ χέρι τους γιὰ νὰν τὴ μεταχειριστοῦνε ὄχι σὺν πέννα λογικῇ μὰ σὺν ἀγωνισμένῃ καρδίᾳ, ζητώντας, πόνου στὸ θυμὸ τους, τὸν ἕνα νὰ σφάζει ὁ ἕνας, κὶ ὁ ἄλλος τὸν ἄλλον. Τέτιο ἄγριο αἱματοκύλισμα ταιριάζει σ' ἕναν Πιπ ἢ σ' ἕνα Σιμο τῆς «Πατριδος». Ὅχι ὅμως καὶ σὲ διανοητικοὺς ἀνθρώπους, ἀνώτερους ἀπὸ προσωπολατρείας κὶ ἀπὸ κομματικὰς ἐμπάθειες, σὲ ἀνθρώπους ποὺ ἀπευθύνονται στοὺς διαλεχτοὺς, ψυχικὰ καὶ πνευματικὰ, τοῦ τόπου μας κ' ἔχουν, καὶ μ' ὅλο τους τὸ δίκιο μάλιστα, τὴν ἀπαίτηση ἢ γνώμη τους νάκουσῃ καὶ νὰ κριθεῖ μὲ ὅλη τὴ χρειάζουμένη σοβαρότητα.

Ἀπὸ τοὺς δυὸ διαλεχτοὺς ἀρθρογράφους τοῦ «Νουμά» σ' αὐτὴ τὴν περίστασι δὲν ἔλειψε οὔτε ἡ καλὴ θέλησι, οὔτε ἡ φρονη ἀντίληψι, οὔτε ἡ δίψη τῆς δικαιοσύνης. Ἐλειψε μοναχὰ τὸ κοῦο αἷμα. Καὶ ἡ ἔλειψις αὐτὴ τοὺς ξήμωσε σημαντικά.

ΓΡΑΚΧΟΣ ΓΡΑΚΧΟΣ

HEINE. — Τὸ ὁρατὸ ἔργο ἐκφράζει ἁρμονικὰ τὴν ἀ-
όρατη σκέψι· γι' αὐτὸ καὶ ἡ τέχνη τῆς ζωῆς εἶναι μιὰ ἁ-
μονία τῆς ἐνεργείας καὶ τοῦ λογισμοῦ μας.

Ο Ο ΑΒΑΝΤΙ! Ο Ο

Fatal ist mir das Lumpenpack.
Das, um die Herzen zu rühren,
Den Patriotismus trägt zu sehr schon
Mit allen seinen Geschwüren.

HEINE

Πέστε σταὺς φίλους σας, ὅτι ἔχετε ρεματισμοὺς ἢ
ὅτι σὰς πονάει τὸ στήθος σας. Δὲ θὰ πρῶτῃ αὐτ' ἕνας,
ποῦ δὲ θὰ σὰς πει κὶ ἀπὸ τὰ ἀλλ' αὐτὰ γιναικὶ γιὰ
τὴν ἀρρώστια σας. Ὁ δικηγόρος ἢ σὰς συστήσει ἡ-
λεκτρισμοὺς, ὁ μηχανικὸς πορτοκαλλογραφίαν, ὁ μπα-
καλὴς ἀσπείρινη, ὁ σαράφης γυμναστική, ὁ στρατιωτικὸς
μασσάζ καὶ ὁ δημοσιογράφος κινήσει, μὲ νὰ ὑποθέσει ἢ
κυκλοφορίαν σας. Ὁ Ρωμιοὺς εἶναι καὶ γιὰ τοὺς. Μὰ
εἶναι ἀκόμα περισσότερο διπλωμάτης καὶ στρατηγός—
μὲ ἐξίτητον δίκαιον μὲν νὰ γινεὶ γιὰ κείνους ποῦ
ὕπηρετοῦνε σὲς πρεθεῖς, μαρ καὶ τὰ προέβαινεν μαρ,
ποῦ ἔχουνε κάτιαν ἀντιπαρθεῖα στὴ διπλωματία. Πέστε
μου πόσους ἀνταρμήσαντε αὐτὲς τῆς γῆρας, ποῦ δὲ σὰς
κατάστρωσαν πολεμικὰ σχέδια ἀπὸ στρατιωτικὴ καὶ
πολιτικὴν ἀποψη !

Μεῖς οἱ Ρωμιοὶ εἶχατε ἔξοτον ἀνθρωποῖ. Τὶ τῆς θέ-
λουμε τῆς εἰδικῆς γνώτης καὶ τ' ἀνταρθεῖς ἀνταρθεῖς, τὶ
τῆς θέλουμε καὶ τῆς γνώτης ; Μας φτάνει καὶ μὲς πε-
ριστοῦς ἢ ἐξοπνιάδα μας. Δὲ βλέπετε, τὶ τὰ φημιστὰ ποῦ
τὰ λέμε καὶ τὰ γράφουμε ! Τὰ γραφίμο εἶναι πολὺ εὐ-
κόλο πράγμα. Μὲ πέννα, λίγα μὲλιν καὶ χαρτὶ καὶ ἢ
ἐξοπνιάδα μας, ἢ περιγραφή καὶ ἀρταρτοῦ, ἐξοπνιάδα μας,
κὶ ἐν' ἔτοιμο ἕνα ἄρθε γιὰ τὸν πόλεμον τῆς Εὐρώ-
πης καὶ γιὰ τὴν ἑλληνικὴν συμφέρεται, γιὰ τὸ ἰσχυρικὸν
τῆς φύλης καὶ γιὰ τὴν Μαρκαρία ποῦ θὰ στελεχωμε—
ὄχι νὰ πάμε—στὰ Λαρόνέλλια, γιὰ τὸν ἑλληνικὸν Λαόν
ποῦ θὰ πλεῖ νὰ πολεμήσει, ἔπου τοῦ πλεῖ ἢ Intente,
καὶ γιὰ κάθε ἄλλο ποῦ μὲν νὰ παρουστασθεῖ σὲ
τοῦτα τὰ δύσκολα ζητήματα. Πράγματα πολὺ εὐκόλα.
βλέπετε, ὦ καθαρευσιάνοι κὶ ὦ δημοτικιστὲς ἀδερ-
φοί μου !

— Πράγματα πολὺ εὐκόλα γιὰ τῆς ψυχῆς ποῦ τῆς
θερμαίνοντε μεγάλη καὶ βῆλῃ κινήματα ! Τὰ αἵματα,
νὰ τὸ Α καὶ τὸ Ω ! Ἐγὼ ἀγαπῶ το Γαλλικὸν Λαόν.
Ἐγὼ μακιστοναλιστὰς. Μὲνα μ' ἀρέσει τὸ νικητὶ,
ὁ νικητὴς καὶ τὸ κομπόλι. Ἀρκα ἀρκα καὶ τοὺς
Ἑγγλέζους καὶ τοὺς Ρώσους καὶ τοὺς ἀρκα καὶ τοὺς
καὶ τοὺς μαύρους καὶ τοὺς μελαφροὺς καὶ τοὺς ἀρκα καὶ
κὶ ὅλους τοὺς πολεμῶντες γιὰ τὰ ἰσχυρικὰ τῆς ἀνθρωπο-
τήτας.—Τελεῖωστε, πρέπει νὰ βγαίμε ἀπ' τὴν εὐθετερό-
τητα !

Πέστε ! Τόλμη ! Ὅποιος δὲν τοῦ μλεῖ δὲν κερδί-
ζει ! Χρηματιστήριον, χαρτοπαίγνιον, ὅλα στὸν ἄσσο !

Ἀβάντι ! Μὰ πῶς θὰ γίνοντο ὅλα αὐτὰ ; Ἀπλῶ-
στατα καὶ εὐκολώτατα. Φέρτε μου ἕνα κομμάτι χρυ-
τὶ, ... εἶναι, τὰ γράφουμε στὸ μάρμαρον πάνω στὸ

τραπεζάκι του καφενείου. Παθνουμε κι' ένα καφέ. Λοιπόν, είπαμε, μι' μεραρχία στὰ Δαρδανέλλια...

Μή μου πει κανένας πὼς εἶμ' ἀλαφρός, γιατί θὰ τοῦ πῶ πὼς εἶναι γερμανόπληχτος καὶ πὼς μισεῖ τὴν ἀλαφροσύνη, γιατί προσκυνάει τὴ βαρεῖα γερμανικὴ μπόττα. Βλέπετε τί ὥραϊα ποὺ τὰ λέω; Ἀλαφρὸς βέβαια εἶμαι, ἀμ' τί! Ἀχ, τί νὰ σᾶς κάνω, ποὺ δὲ μᾶς μοιάζουνε ἔλοι οἱ συμπατριῶτες μας. Ἀχ, καὶ νάγτανε ἔλος ὁ ἑλληνικὸς Λαὸς σὲ θέση νὰ μᾶς νιώσει καὶ νὰ μᾶς καταλάβει, ἐμᾶς τοὺς ὑπερανθρώπους, τοὺς ὑπερέλληνες, τοὺς ὑπερπατριῶτες, τοὺς ὑπερδιπλωμάτες, τοὺς ὑπερστρατιγούς. Ἀχ, νὰ μπορούσανε νὰ μᾶς πιστέψουν ἔταν τοὺς λέμε πὼς ἡ φρονιμάδα εἶναι γιὰ τὰ βαρύνοντα καὶ εὐνοῦχα ἔθνη, ἀνὰ τοὺς Ἑλβετοὺς, τοὺς Νορβεγούς, τοὺς Σουηδοὺς, καὶ πὼς γιὰ μᾶς γόνιμους καὶ πολιτισμένους ἡ φρονιμάδα εἶναι ἡ καταστροφή μας!

Μὴ, χάνουμε καιρό, μὴν περιμένετε! Ἐμπρός! Τραβάτε καὶ ποὺ μᾶς καλεῖ ἡ δόξα. Μὲ πατρικὴν ἀγάπην θὰ παρακολουθῶ ἐγὼ τοὺς θριάμβους σας ἀπ' ὅπου βρίσκομαι, εἴτε στὸ καφενεῖο, εἴτε στὸ σπίτι μου, εἴτε στὴν Ὀμόνοια, εἴτε στὸ Σύνταγμα. Τελείωσε, πρέπει ν' ἀκολουθήσουμε μεγαλεπίβολη καὶ ριψοκίνδυνη πολιτική...

Κολιγούχτα σας, πηχάινω νὰ πληχίσω νωρὶς ἀπόψε, γιατί πρὶν ἀπὸ σήμερα καὶ δὲ νιώθω πολὺ καλά... Ἔχετε μ' ἀρέσει: φεδερὰ τ' ἀράκι μὲ τίς ἀγγινάρες...

— Καλιγούχτα! Βέβαια τολμηρὴ κι' ἐθνικὴ πολιτική. Ἡ Μεραρχία νὰ φύγει, ἔπως εἶπαμε... Νὰ πάρετε μιὰ κουταλιά σόδα καὶ νὰ πιεῖτε ἀπὸ πάνω μιὰ λεμονάδα. Εἶναι ἕνα κι' ἕνα γιὰ τὸ στομάχι... Καὶ μένα μ' ἀρέσουν οἱ ἀγγινάρες τρελλά, μὰ... χαιρετίσματα στὸν ἀδερφό σου τὸ Γιάννη.

GONFALONIERE

Ο ΒΡΟΧΗ ΑΠΟ ΔΑΚΡΥΑ Ο

Μετά τὸ δυνατό τοῦ ἀγώνα σάλο
Πένθιμο μοῖροί ὅι χωρίς καὶ ἕνα,
Παντέρημα στὸν κάμπο τὸ μεγάλο
Κοιμοῦνται τὰ κορμιά τὰ σκοτωμένα.

Γιατί εἶναι πέρα ἐκεῖνοι ποὺ πονοῦνε.
Ποὺ κλαῖνε κλαῖνε «Ἀχ πέθανες, καλὲ μου...»
Καὶ τὰ πικρά τοὺς δάκρυα δὲν μποροῦνε
Νὰ φτάσουνε ὡς τὸν κάμπο τοῦ πολέμου.

Κι ὁ οὐρανὸς ἀγάλλει ἀγάλλει παίρνει
Τὰ δάκρυα τῶν θλιμμένων ἕνα ἕνα
Καὶ μὲ ὅλου τοῦ καημοῦ τὸ κλάμα γέρνει
Καὶ βρέχει τὰ κορμιά τὰ σκοτωμένα.

ΜΑΡΙΑ ΣΑΛΟΤΑΝ

Ο "ΤΟΝ ΑΔΥΝΑΤΟΝ ΑΙ ΥΒΡΕΙΣ,, Ο

Περνώντας προχτές ἀπὸ κάποια γειτονιά, ἄκουσα νὰ βγαίνουν ἀπὸ ἕνα φωτισμένο ὑπόγειο τραγοῦδια μιᾶς παρέας ποὺ γλεντοῦσε. Μπόρεσα νὰ ξεχωρίσω τὴ λέξη: «τὸν ἄτιμο...». — Ἀπάντησα στὸ δρόμο στρατό, ποὺ γύριζε τραγουδώντας ἀπ' τὰ γυμνάσια. Καὶ ξεχώρισα τὴ λέξη: «τὸ ἄτιμο...». — Μέσα σὲ τραγοῦδια τῶν μαθητῶν τοῦ σχολιοῦ ἄκουσα τὴν ἴδια λέξη: «τὸν ἄτιμο...».

Μὰ δὲ βρίσκονται λοιπὸν τίποτ' ἄλλα καλύτερα τραγοῦδια στὴ νεοελληνικὴ πατριωτικὴ τέχνη, γιὰ νὰ τὰ τραγουδάμε; Δὲν μπορεῖ νὰ λείψει ἐκεῖνη ἡ ἀσχημιά μὲ τὴ ντροπερὴν ἐπωδὸ; Καὶ τί γίνονται κεῖνα τὰ θούρια καὶ τὰ ἐπινίκια καὶ ἀναψυχτικά, ποὺ βραβεύτηκανε δῶ κ' ἔξη μῆνες γιὰ τὸ στρατό; Τονίστηκαν; Πότε θὰ τονιστοῦνε; Κι' ἂν τὰ παλιά τὰ βαρεθῆκαμε ἢ τ' ἀπαρνηθῆκαμε, κι' ἂν ἡ νέα παραγγελιά δὲν εἶναι ἔτοιμη, δὲν μπορούμε νὰ ἀφελήσουμε τὸ στόμα γιὰ λίγον καιρό;

Εἶναι καιρὸς πιά νὰ μάθουμε πρῶτα μεῖς — καὶ μερικὲς ἐφημερίδες μας πρέπει νὰ τὸ μάθουνε — κ' ὅσοι εἴμαστε νὰ τὸ διδάξουμε καὶ στοὺς στρατιῶτες μας καὶ στὰ παιδιά μας, πὼς ἡ βιοσιὰ μᾶς κατεβάζει κάτω ἀπ' τὸν ἀντίπαλό μας πὼς ἡ βιοσιὰ εἶναι ἀνάντρο καὶ ταπεινὸ πράγμα ποὺ λερώνει τὰ χεῖλια ποὺ τὴν προσφέρουμε. Πρέπει νὰ τὸ ποῦμε πιά, πὼς ὁ **σωβινιστικὸς κωλικόπονος** εἶναι μιὰ ἀσχημὴ κ' ἐπικίνδυνη ἀρρώστια, καὶ πὼς εἶναι πιά καιρὸς νὰ μπεῖ στὴ θέση τοῦ κωλικοῦ ὁ ἀληθινὸς πατριωτισμός.

Ἐμεγαλώσαμε καὶ δυναμώσαμε — ἄς ἀφίσουμε τίς βρισιές γιὰ τοὺς ἀδύνατους. Εἶναι καιρὸς πιά νὰ σεβαστοῦμε τὸν ἑαυτὸ μας, γιὰ νὰ κάνουμε καὶ τοὺς ἄλλους νὰ μᾶς σέβονται.

HANS WRACK

ΣΑΑΔΗ. — Συγχώρα τοὺς ἀνθρώπους ποὺ τιμώρησες.

Ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἔπεσε δὲν τὰ καταφέρει πάντα νὰ σηκωθεί.

Μὴ δίνεις ἀξία παρὰ στοὺς θησαυροὺς ποὺ θὰ μπορέσεις νὰ κουβαλήσεις μαζί σου στὸν Παράδεισο.

Πρὶν τετῶσαις τὸ τόξο σου σκέψου λιγάκι, γιατί θάνα πιά ἀργά σὺν ξεφύγει τὸ βέλος.

HEINE. — Ἡ μεγαλοφυΐα φέρνει μέσα της ἕνα ἀποτύπωμα τῆς φύσης, καὶ ἀπὸ τὴν ἴδια τὴ φύση κεντριζομένη ἡ θύμησή της ξαναγεννᾷ τὸ ἀποτύπωμα τοῦτο. Τὸ τοῖόνιο ἀπομιμνῆται τὴ φύση καὶ δημιουργεῖ συνθετικὰ ὅ,τι ἀναλυτικὰ δημιουργεῖ ἡ μεγαλοφυΐα. Ὑπάρχουν ὁμως καὶ χαρὰς χεῖρες ποὺ κυμαίνονται ἀνάμεσα στὰ δύο.

ΨΥΧΑΡΗΣ. — Μπορεῖ ἰσχυρὸς δίκιο, μὰ πρέπει νὰ κατέχεις καὶ τὴν τέχνη ἰσχυρὸς δίκιο.